

يىل : ۱ صاى ۱۳

يىللىقى

عثمانلى مملەكتى ايچىن ۱۲ غروش
روسىيە عجمستان ايچىن ۲ روبلە
باشقا مملەكتلر ايچىن ۵ فرانك

صايدىسى ۱۰ پارا

تۈرك سوزى

خەلقە دوغرو كىتمەك ، خەلق ايچىن چالاشمىق . . .

ھەفتە ۱۰ « تۈرك يۈردى » ئىزدەش ھەپتە ۱۰

مىدىرى جلال ساھىر

ادارە خانە

استانبول دە نور عثمانىيە

جادە سىندە ۰۰ : نومۇرولى

« تۈرك يۈردى »

نەچچىنچە ۳ تومۇز ۱۳۳۰

بۇ صايدەكى يازىلار

مىصاحبە : لسانىك سادەلشمەسى ، عمر سيفالدين * مەكتۇبلار : بىر مەكتۇب ، بىر مەكتۇب * تۈرك دىنياسىندىن ، آ. ج. مىلى ھىكايە :
تۈرك چوچوغى ، عمر سيفالدين * ھائىلە ھىياتىندىن ، (قارىقاتور - رەسىم)

لسانمىزنىڭ كىندى كىندىنى تۈركچە لەشەمەنى بىكەمك بوشىدۇر. بىز جەھدايدۇب «تۈركچە لەشەمەلى» كىندىمىزى ئسكى ادبيات لساننىڭ انطباعلىرىدىن ، سىلىقە مەزىدە اولمايان قىلىشە تركىيلردىن قورتارمىلىز . قونوش-ولان تۈركچە بش آلتى عصر اولدە باردى . بۈگۈندە باردى . فقط يازىلمايۇر . ايش اونی بوتون كۈزەللىگىلە ، طبعىيەتلىە ، اداسىلە ، صرفىلە ، شيوۋەسىلە يازمقەدە . . .

ملتىر وادبياتلىر ھې لساندىن دوغار . قونوش-ولان وسوق طبعىيەمىزدە ياشايان تۈركچە يى ئسكى ادبيات لساننىڭ مرضى انطباعلىرىنە قارشى جەھدايدەرك يازاجق انقلابچى نىجە انسانلغىڭ فوقندە بىر موجوددۇر .

بىن بوتون مىلى ، اجتماعى وادبى اميدلىرىمى كىندىسە عطف ايتىدىگىم بۈقەرمانى بىكلىورم . فقط او حالا كلىيور . . .

عمر سيف المدين

مكتوبىلەر

بىر مەكتۇب

استقبالدە يۈردىمىزنىڭ ، آتيدە ملتىمىزنىڭ ، سعادىت ورفاە حال ايله ياشامەنى آرزو ايدىن گىنج وفعال قىرداشلىرىم . محترم «تۈرك سوزى» مجموعه گىزدە انتشارايدىن بىرنىجى مەكتۇبىمىدە جەھالتىزدىن آغلامش ، علمە چارە ساز اولەجق يازىلەر ، مقاله لىر گورمىك ايسىتەمىش . ايشىتە بۈچارە لىردىن باشلىجەسى كۈي ، و كۈيلىرىمىزنىڭ دوشونۇلمەسى مەعارفە اولان احتىياجلارنىڭ بىر بىر سايىلار ق ناصىل بىر يول تعقيب ايدىلەرك ايلرى كىتىرلەسى لازىم كەلگەنچى حقندە قىسە جە دوشونىجە مى بىلدىرىمىك ايسىتورم :

بىزدە باقىلمايان كى چوق گىرى قالان ، ياخود صوگە براقىلان ، ملتىك روحي ، حكومتىك استىنادگاھى بولونان كۈي ، و كۈيلىرىمىزدىر . گىزدىگىم ، گوردىگىم بۈيۈك شەھىر وقىبەلرىمىزدە بىر چوق ذاتلىر طانىرىم كە فىكرلىرى اولدۇقچە پارلاق ، بىر كۈيى اداره ايدەك ، او كۈي چوققلىرىنى

باشقا باشقا اولسە لسانلىرى ، كەلەلرى بىردىر . خالبۇكە ئسكى ادبيات لسانىلە حقيقى تۈركچە بىرى بىردىن صوگە درجە آيرى . . . كەلەلرى ، ادالرى آيرى . . . مثلاً شو مصراعە باقىڭىز :

بىر (آشيان مەزىر) كە (بىر طيور وظلال)

تۈركچە يە ترجمەسى :

« كۈلگەلر وقوشلارە دولو چىچىكلى بىر يۈوا . . . »

ھانگىسى كۈزەل ؟ بۈمصراعىڭ اصلى اولان تركىيلرىمى يوقسە ترجمەسىمى ؟

ئسكى ادبيات لساننىڭ انطباعلىرى تۈركچە نىڭ يازىلماسە مانەدۇر . بىز شاعرلىرىمىزنىڭ ھىجائىلرى بىلە عربچە و عجمچە تركىيلر حالندە تىجلى ايدەر .

مثلاً شو پارچا :

تابوت . . . او (رەنماى مقبر) ،

تابوت . . . او (ھىكل مەكدر) ،

تابوت . . . او (خطيب صم وابكم) ،

تابوت . . . او (برودت مجسم) ،

تابوت . . . او (سكوت پاى درسر) ،

تابوت . . . او (مصيبت مكرر) ،

تابوت . . . او (وحشت معند) ،

تابوت . . . او (منبر سفربر) ،

والخ . . .

بودە پىك اعلا تۈركچە يە ترجمە ايدىلەبىلىر . شاعر عربىش ، ياخود عجمىش گىبى اولمىلىرىڭ صرفىلە ، اداسىلە لسانىلە حسلىرىنى داھا قوتلى افادە ايدىيور . بۈھر حالدە طبعى بىر حال دەگىلدۇر . مرضيدۇر . شاعر ماتىمىلە اوداسىندە قاپاندىغى زمان دوستلىرىنە وياخود كىندى كىندىنە دىردىنى عربچە ، عجمچە تركىيلرە تىكرار لادىغى كىمسە ادعا ايدەمىز . مادامكە تۈركدۇر . قونوش-وركن ، كۈز ياشى دوكركن دىردىنە تۈركچە آڭلاتمىش . پىك اعلا ؛ يازاركن نىچىن تۈركچە يازماسىن ؟ . . .

« آت طيرنافىرە ، انسانە قولاقىمىزە قايار . . . » دىلەر .

— الهی یتیمه حریف، راقی ایچه جکک یرده درد ایچه ایدک .
— اولان، چکه کی طوت، بینکه برتانه (دانه) ایزسه م. . . .

تدریس و تربیه ایده بیلجه جک اقتداره مالک اولدقلری حالده ایشمز کوچمز طولاشه رق پک معزز و مقدس اولان بر وظیفه بی (کندی تأمین معیشتلرینه ده مدار اولدوغی حالده) ینه ایفادن چکینوب قاجینیورلر. چونکه: کوی حیاتی بگنمیور، ایسته میورلر. بیلیم که نه دن شهر و قصبه لری بورالر ترجیح ایدیورلر. ارتق دوشونه لم، انصاف ایدم، آکلایه لم که: استقبالمز، آتیز شهر و قصبه لرده ده گیل کوی و کویج گز لرده در. حتی بویله بوش گز نلریزله ده گیل، استقبالی بیوک شهرلرده تأمین ایتش بیوک کیمسه لریزله برلکده کویله قوشالم. معارفه اولان احتیاجلرینک چاره سی ایچون ألمزدن گلن معاونتدن قاجنایالم. گرک مادی، گرک معنوی محتاج بولونقلری

یاردیمدن گیری دورمایالم. کندی منافع شخصیه مزی بیله بویله صرف و فدا ایدم. زیرا: بزم منفعتمز، بزم استقبالمز آنجاق کویونک استراحت قلب و وجدانه یاشادی بی کوی ترقی فکری تنویر ایتدیگی کون قابل اوله بیله جکدر. یوقسه تک باشمزک سعادت، راحت آریایاق بر زمانده ده گیلز. (وظیفه پک بویوک) وار قوتمزله خلقمز شامل، کویلومزه نافع ایلکلر دوشونمک و موقع تطبیقه قولاً و فعلاً قویقله راحت ایده جگمز. بوگون مسلککمک مساعده سی اولسه و بوراده کی وظیفه ده اونلر درجه سنده و بیلکه ده فضل بر راده ده بولونماه ایلک ایشم یوردیمزک بهایرسز بوجاغنه گز لئش، متروک بر حالده قالمش کوینه قوشمق اوراده یاقالایه بیله جگم

بر قاج خیر صاحبی حاجی عمیلرک ذهنلری اوقشایارق وجوده گتیره جگم کوچوک فقط قیمت معنویه سی پک بویوک اولان بر مکتبه ده بلا معاش تدریساته جالیشمق و اوغراشمق اولاجقدر .

باقکمز حکومتمز کویلری، کویلری میز دوشونمده دی ده گیل، دوشوندی بوگا بناء ده ولایتلرده دارالمعلمینلر تأسیس ایتدی. یالکمز هر ایشمیزی حکومتمز دن بکله مه یه لم. اوکا یوکله مه یه لم. چونکه اونک ایشی پک چوق، و پک بویوکدر. کندی کندی بگمزدن ده دردلریزله دوالر آریایالم. چاره لر دوشونملم باخصوص معارف گبی، بر قومک حیاتی، روحی اولان برایشده هپ برهن صاوا. شالم. آل برلگیله اوغراشالم، چالیشم که پک گریده بولنیورز. بونی یازارکن ایچم قان آغلیور، روح صقیلیور، لاکین (دردینی صاقلایان، درمانی بوله ماز) سوزینکده پک دوغرو اولدیغه ایمانم بولنسیغندن یازمده ن گچه میورم. ارتق هر گوردیگمز نقصانلری میز طوغریلقدن آریلما یارق سویله یه لم. و کانه ده صرف غیرتدن گری قالمایالم. زیرا: معارفزک ترقیسی، ملتمزک تعالیسی بونی ایجاب ایدیور.

حکومتمزک کویلری دوشینه رک ولایتلرده دارالمعلمینلر تأسیسندن بحث ایتدم. بورادن چیقان بر چوق آقندیلرله ده مناسباتم وار. ده مکتبتدن نشأتک ایلک کونی ذهنده قصبه حیاتی یاشیور، شهر سوداسی طولا. شیور. و بویله بر سودا ایله تعیین ایدیلدیگی کویه گیتمکه مجبور قالیور. و گیدیور اما فکرأ حساً قصبه یه مربوط اولدیغی حالده ده ایشه باشلایور. شمدی بونک دوشو. نیمه سی قسماً وظیفه سی اشغال ایتمکه قسماً ده قصبه و شهرلر اشغال ایدیور. مکتبتک تعطیل زمانتی ده بر صبر سز قلله گوزلیور. بوندن طولای تمامها وظیفه سنده بذل غیرت ایده میور.

قرداشلریم، آمین اولالم، او یانالم. سعادت ملت سزک گبی گنج و فدا کار معلملر آئنده. استقبالی میز پارلاده جق ده سز لر سگمز. بویولده چکدیگمز زحمت، گوردیگمز مشقت

نه درجه لرده چوق ایسه منفعت ملتده اونستیده بویوکدر. بونک ایچون افتخار ایده رک، قنور گتیره رک، یاسه قایلمایه رق یوزولمق بیلیمز، اوصانچ گتیره مز بر فعالیتله اوغراشکمز. چونکه: استقبال فکری، حسی پارلاق، کوچلی، قوتلی انسانلر ایستیور. و بویله انسانلر مالک اولامایان ملتلر یاشامق حققی ده غائب ایدیورلر. نتیجه: کوی، و گویلیسی دوشونمین، معارف و ترقی خصوصده یاردیمه یتیشمه یین ملت دائماً حقیر، دائماً فقیردر.

۲۲ خیزان ۲۳۰ شام شریفه تورک او قویچیلر گز دن

قیصر یلی

بکر صدقی

تورک دیاننده

کریمچیلرک بورریشی. — تشکیلاتیه اون آلان استانبول تورک گوجی مرکز عمومیس نک برنجی اویماغک صاغ قولک آق، قارا، قیزیل و گوک اوپالری بوندن بر قاج هفته اول قارا قولاغه بر یوروییش یاپه رق ایکی گیجه ده اوراده قالمشلدی. غیرتلی اوبا ازلری بو دفعه بولونز کوی و جوارینه بر یوروییش داهایامق و او جوار کویلرله بعض تدقیقاتده بولنق اوزره دونکی چهارشنبه کونی استانبولدن گیتیلر. کوچیلرک باشنده برنجی اویماق بگی دوقنور اسماعیل حق پک بولونیور. کوچیلر اوغرایه جقلری کویلرله صیتمه لیلره کینین داغیده جقلری گبی چیچکلده گوره شمک ایچین هر گچدیکلری یرلرده لازم گلنلره اویماغک دوقنوری طرفندن آشی عملیه سی بایله جقدر.

پازار کونی گچ وقت استانبوله دونه جک اولان کوچ ازلری اوراده کی تورک کویلرله گوردیکلری و حسیاتلری غزته مزه بیلدیره جکلردر.

افغانستانه امیری و مطبوعات. — افغان امیری حبیب الله خان حضرتلری تورکجه و عربجه غازه نالردن فایدالی مقاله لر ترجمه سیله غزته ده درج ایدیلک اوزره مقتدر تورکجه و عربجه مترجملردن بر قاج کیشی نک

